

Af
Kai Kjær-Hansen

3. søndag i advent

Tvivl og tro

Mattæus, 11. kap. 2 til 10. Da Johannes i fængselet hørte om Kristi gerninger, sendte han bud med sine disciple og spurgte ham: »Er du den, som kommer, eller skal vi vente en anden?« Jesus svarede dem: »Gå hen og fortæl Johannes, hvad I hører og ser: Blinde ser og lamme går, spedalske bliver

rene og døve hører, døde står op, og evangeliet forkyndes for fattige. Og salig er den, der ikke forarges på mig«. Da de var gået, Begyndte Jesus at tale til folkeskarerne om Johannes: »Hvad gik I ud i ørkenen? for at se? Et siv, der svajer for vinden? Nej, hvad gik I ud for at se? Et menneske i

fornemme klæder? Se, de, der bærer fornemme klæder, findes i kongeslottene. Nej, hvad gik I ud for at se? En profet? Ja, jeg siger jer, også mere end en profet. Det er om ham, der står skrevet: Se, jeg sender min engel foran dig, han skal bane din vej for dig«.

Det er vist ikke så almindeligt, at Guds engle tvivler og kommer i anfægtelse. Men her op til jul møder vi en sådan »engel«, nemlig Johannes Døber, sendt af Gud for at bane vej for Jesus.

Som Guds engel eller sendebud fik han at vide af Jesus, at det blomstrede i troens rosegård. Dette budskab nåede frem til ham via nogle andre sendebud. Hvordan Johannes Døber reagerede på budskabet, gives der ikke svar på. Et par kapitler senere i evangeliet lægger denne »engel« sit hoved på blokken i fængslet i Makærus ved Dødehavet. Og ikke nok med det: Det placeres på et fad, så Herodias' datter kan bringe dette englehoved til sin mor - hende, som sammen med andre var blevet ramt af Johannes' domsforkyndelse.

Først havde han stået og peget på Jesus, Jesus var opfyldelsen af løftet om, at »den kommende« skulle komme. Senere tidens kunstnere har givet Døberen en overnaturlig stor pegefingert. Det er ment positivt. Det er nemlig kristeligt rigtigt at pege på Jesus. I hans samtid var der imidlertid også nogle, der opfattede fingeren som en løftet pegefingert. Helt forkert var denne opfattelse nu heller ikke, Johannes Døbers forkyndelse indeholdt både dom og håb. Håbet var knyttet til ham, der skulle komme. Det havde han peget på og råbt ud.

Men nu - i fængslet - spørger han Jesus via sine sendebud. »Er du den, som kommer, eller skal vi vente en anden?«

Naturligvis er der intet evangelium i at høre om, at en stor mand tvivler. Men det sætter alligevel troen ind i det rette perspektiv, fordi vi andre små ofte gør os forkerte tanker om de store personligheders tro. Evangelisten ser i hvert fald ikke ud til at have taget anstød af, at Døberen - han, som både kan betegnes som Guds engel og en, »der er mere end en profet« - var røget ind i tvivl og anfægtelse.

Tvivl om anfægtelse hører nu engang troens verden til. Det gælder både for store og for små personligheder. Det anfægtende i denne forbindelse er, at de såkaldte store ikke signalerer dette forhold noget klarere til de såkaldte små. På dette punkt kan Guds engel med den store pegefinger altså ikke angribes. Dermed står han som et lysende eksempel for alle andre, der både vil tale til andre om Gud og samtidig selv tiltales af Gud.

Tidligere havde Johannes peget på Jesus for andre. Nu peger Jesus på sig selv for Johannes. Han gør det med ord fra profeten Esajas, ord, der nu finder deres opfyldelse i Jesu gerning: »Dine døde bliver levende, deres lig står op« (Es 26,19): »Det varer kun en kort tid, så bliver Libanon igen en frugthave, og Karmel regnes for skov.

På den dag skal de døde høre, hvad der står i bogen, og de blinde øjne se trods mulm og mørke. De hjælpeløse skal igen glæde sig over Herren, de fattige skal juble over Israels Gud« (Es 29,17-19): »Da skal blindes øjne åbnes og døves ører lukkes op, da springer den halte som hjorten, den stummes tunge bryder ud i jubel« (Es 35,5-6): »Gud Herrens ånd er over mig, fordi Herren har salvet mig. Han har sendt mig for at bringe godt budskab til fattige og lægedom til dem, hvis hjerte er knust« (Es 61,1).

Med henvisningen til nogle faktiske forhold, som havde fundet sted, siger Jesus altså, at han er opfyldelsen af Guds forjættelse. Hvad han havde gjort, overgik de almindelige messianske forventninger. Som Johannes er mere end en profet, er Jesus mere, end hvad man ventede sig af Messias. Hvad Esajas havde sagt, at Gud ville gøre, det gjorde nu Jesus. For evangelisten utvivlsomt endnu et tegn på, at Jesus er af guddommelig oprindelse.

Kendsgerninger kommer man ikke godt fra at benægte. At der foregik usædvanlige ting omkring Jesus benægtede ikke engang hans modstandere. Men kendsgerninger kan tolkes forskelligt. Jesu undergerninger blev af nogle tolket som et tegn på, at han stod i ledtog med de onde ånders fyrste. Af andre blev de tolket som et tegn på, at han var Guds enestående

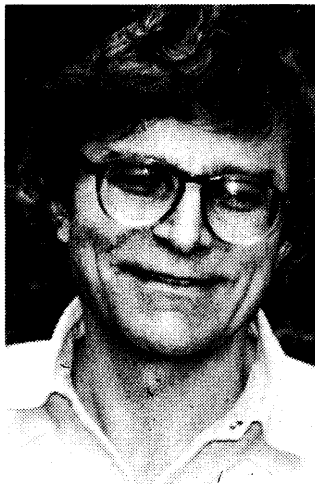
søn. Med Jesu svar var det nu lagt op til Johannes at tolke Jesu gerninger. Tolke dem rigtigt, gør man i tro. Tolke dem forkert, gør man i vantrø. Men tolkes skal de. Jesu gerning kan nemlig ikke sættes på matematisk formel.

Og derfor må computermennesker med hoveder som regnemaskiner give op, når der tales om Guds løfte og opfyldelsen af det i Jesu gerning. For sådanne mennesker er der enten for meget i løftet, som ikke opfyldes matematisk korrekt, eller der er for meget i opfyldelsen, som ikke til punkt og prikke stemmer med Guds gamle løfte.

Johannes Døber var stor. Det er i øvrigt alle, som stiller sig til tjeneste for Gud. Han sagde, hvad der skulle siges fra Gud, og opfyldte dermed sit kald som profeten, der skulle indvarsle Messias-tiden. Og når han ikke kunne få tingene til at stemme og kom i tvivl, sendte han bud til Jesus. Det er vist også det eneste, der kan hjælpe os i en lignende situation. Når en Guds engel som Johannes Døber kan komme i tvivl, kan vi andre det nemlig også.

Jesus, der bragte godt budskab til verden, smider ikke tvivlende troende eller troende tvivlere på porten. Han erklærer den salig, som ikke forarges på ham eller tager anstød af ham. I dette finder troen trøst ved evangeliet. Al tvivl til trods.

1. søndag
efter
hellig tre
konger

Af Kai Kjær-Hansen

Jeg bør være hos min fader

Tekst: Luk 2, 42-52.
Hvert år tog Jesu forældre til Jerusalem til påskefesten. Også da han var blevet 12 år, drog de derop, som det var skik ved festen. Da påskedagene var omme, og de skulle hjem, blev drengen Jesus i Jerusalem, uden at hans forældre vidste det. I den tro, at han var i rejsefølget, kom de en dags rejse frem og ledte efter ham blandt familie og bekendte. Da de ikke fandt ham, vendte de

tilbage til Jerusalem for at lede efter ham dér; og efter tre dage fandt de ham i templet, hvor han sad midt blandt lærerne, lyttede til dem og stillede dem spørgsmål. Alle, der hørte det, undrede sig meget over hans indsigt og de svar, han gav. Da forældrene fik øje på ham, blev de slået af forundring, og hans mor sagde til ham: »Barn, hvorfor gjorde du sådan mod os? Din far og jeg har ledt efter dig og

været ængstelige.« Men han sgade til dem: »Hvorfor ledte I efter mig? Vidste I ikke, at jeg bør være hos min fader?« Men de forstod ikke, hvad han sagde til dem. Så fulgte han med dem tilbage til Nazaret, og han var lydige mod dem. Hans mor gemte alle ordene i sit hjerte. Og Jesus gik frem i visdom og vækst og yndest hos Gud og mennesker.

Evangelisten Lukas tror åbenbart så meget på sine læseseres dømmekraft, at han uden omsvøb lader Maria sige til Jesus, da den forsvundne 12-årige dreng endelig er blevet fundet i templet: »Din far og jeg har ledt efter dig og været ængstelige«.

Med »Din far« er der her naturligvis tænkt på Josef - han, som netop ikke var Jesu far. På tilsvarende måde omtales Maria og Josef som Jesu »forældre«. Men Lukas ved dog selv bedre og forventer af sine læsere eller tilhørere, at de kan huske, hvad han har skrevet i kapitlet forud. Moderen, der er tale om, er hende, som, da englen havde fortalt, at hun skulle blive med barn, havde sagt: »Hvordan skal det gå til? Jeg har jo aldrig været sammen med en mand«. Drengen, der er tale om, er ham, om hvem englen havde sagt: »Derfor skal det barn, der bliver født, også kaldes helligt, Guds søn«. Det er denne dreng, denne hellige søn, Guds søn, vi som tolvårig møder på det hellige sted, i templet, i Jerusalem. Når hans mor, Maria, taler til ham om sine egne og hans fars, Josefs ængstelser, ta-

ler hendes søn, Jesus, om sin himmelske far. »Hvorfor ledte I efter mig? Vidste I ikke, at jeg bør være hos min fader?«

Det er de første ord, Jesus i det hele taget udtaler i evangeliet. Men det er ikke kun i den første replik på Jesu læber, ordet »far« forekommer. Det forekommer også i de sidste ord af Jesus, i korsordene: »Fader, i dine hænder betror jeg min ånd« (Luk 23,46). Og i de sidste ord, der er gengivet i Lukasevangeliet på den opstandnes læber, findes det også: »Og se, jeg sender det, min fader har lovet jer; men bliv i byen, indtil I bliver iført kraft fra det høje« (Luk 24,49). Det findes i øvrigt også omkring midtvejs i evangeliet, hvor Jesus proklamerer: »Alt har min fader overgivet mig, og ingen ved, hvem Sønnen er, undtagen Faderen, og ingen ved, hvem Faderen er, undtagen Sønnen og den, som Sønnen vil åbenbare ham for« (Luk 10,22).

Drengen Jesus forud for sin offentlige fremtræden, manden Jesus under sin virksomhed, den korsfæstede Jesus i dødens stund og den opstandne Jesus, som opfylder sine

løfter til dem, der skal være hans vidner - i alle sit livs faser med et »far« på sine læber. Med adresse til sin himmelske fader. Fra først til sidst præsenterer Lukas altså Jesus som Guds søn. Ikke i den forstand, at vi alle sådan set er Guds sønner og døtre. Men i den forstand, at han er den enestående Guds søn med en enestående bevidsthed om, at han på en speciel måde er sendt af Gud. For os andre ville det være gudsbespotteligt at sige om ens eget forhold til Gud: »Alt har min fader overgivet mig...« Som Guds enestående søn er han i evangelierne fremstillet som den lydige søn. Efter at røsten fra himlen ved Jesu dåb har proklameret: »Du er min elskede søn, i dig har jeg fundet velbehag!« følger beretningen om fristelsen i ørkenen. Med et »Guds søn« på sine læber frister fristeren Jesus til at være den ulydige søn. Men han forbliver den lydige - sådan som han også forblev det i dødens stund.

At han kom fra Faderen, var og forblev og nu er hos Faderen, betyder, at der også er godt budskab i denne tekst for os. Hans »min fa-

der« kan blive vores »vor fader«. Hans lydighed kommer os ulydige til gode. Vi får del i hans retfærdighed som Guds søn, således at vi også og sammen med ham både må og tør kalde den levende og hellige Gud for vores fader. Ingen har vel formuleret dette stærkere, end Paulus gør det i Romerbrevet 8,15-17: »I har jo ikke fået en ånd, som giver trællekår, så I atter skulle leve i frygt, men I har fået den ånd, som giver barnekår, og i den råber vi: Abba, fader! Ånden selv vidner sammen med vores ånd om, at vi er Guds børn. Men når vi er børn, er vi også arvinger, Guds arvinger og Kristi medarvinger, så sandt som vi lider med ham for også at herliggøres med ham.« Sådan er virkeligheden for den, der er og forbliver hos ham, som havde et enestående forhold til sin himmelske fader. Guds kære børn vi blev på ny! Gud er nemlig alles fader - i Kristus. Ærgerligt, at så mange synes at kunne undvære Kristus. Kristi fader og vor fader er nemlig en god far!

Af Kai Kjær-Hansen

Septuagesima

Nåde over nåde

Matt 20,1-16: Jesus sagde: »Himmeriget ligner en vingårdsejer, der tidligt om morgenen gik ud for at leje arbejdere til sin vingård. Da han var blevet enig med dem om en dagløn på en denar, sendte han dem hen i sin vingård. Ved den tredje

gik han ud og så nogle andre stå ledige på torvet, og han sagde til dem: »Gå I også hen i min vingård, så skal jeg betale, hvad I har ret til. De gik derhen. Igen ved den sjette og niende time gik han ud og gjorde det samme. Ved den ellefte time gik han derhen og fandt endnu nogle ståen-

de dér, og han spurgte dem: »Hvorfor har I stået ledige her hele dagen? De svarede ham: Fordi ingen har lejet os. Han sagde til dem: Gå I også hen i min vingård. Da det blev aften, sagde vingårdens ejer til sin forvalter: Kald arbejderne sammen og betal dem deres løn, men sådan at du begynder med de sidste og ender med de første. Og de, der var blevet lejet i den ellefte time, kom og fik hver den denar. Da de første kom, troede de, at de ville få mere; men også de fik hver en denar. Da de fik den, gav de ondt af sig

over for vingårdsejeren og sagde: De sidste dér har kun arbejdet én time, og du har stillet dem lige med os, der har båret dagens byrde og hede. Men han sagde til en af dem: Min ven, jeg gør dig ikke uret. Blev du ikke enig med mig om en denar? Tag det, der er dit, og gå! Jeg vil give den sidste her det samme som dig. Eller har jeg ikke lov at gøre, hvad jeg vil, med det, der er mit? Eller er dit øje ondt, fordi jeg er god? Sådan skal de sidste blive de første, og de første de sidste.«

Statister skal man ikke gøre til hovedpersoner. Lignelsen om de såkaldte arbejdere i vingården har en lang række statister. Arbejderne er statister. Formålet med dem er at fremhæve det forkerte i at være jaloux, misundelig, når Gud viser andre nåde. Men hovedpointen er, hvordan det er med Himmeriget: Her strør Gud om sig med nåde. Her er Gud god. Han bruger det, der er hans, på præcis den måde, han vil. Og det kommer dem til hjælp, som vil tage imod hans gave.

Tager man versene ét for ét for at finde en dybere mening med dem, ledes man på afveje. Det er ikke sådan, at de, der har arbejdet hele dagen, eller hele dagen minus 3 eller 6 eller 9 timer, har procentvis mere ret til Guds rige end dem, der kun har arbejdet én time. Guds rige er nådens rige - for alle! Det er heller ikke sådan, at de, der har arbejdet én time, har været særligt flittige og dermed udført lige så meget arbejde som de andre, således at de derfor skulle have gjort sig fortjent til en fuld dagløn. Nej, for Guds rige er nådens rige!

Faktisk drejer lignelsen sig slet ikke om arbejde, uanset hvor meget der tales om arbejde, ikke engang om arbejde i Guds rige og for Guds

sag. Og da slet ikke om arbejdsmarkedspolitik eller arbejdsløshed. Den drejer sig fortsat om Guds nåde. Og baggrunden, som statisterne udgør, er den dystre, at der er nogle, for hvem Guds nåde mod andre er blevet et problem.

Ifølge Det Nye Testamente havde nogle af de jødiske religiøse ledere svært ved at forlige sig med, at Jesus - uden forbehold - indbød tildere og syndere til at gå ind i Guds rige. Uden forbehold - det er nåde!

Det ville være uretfærdigt mod den tids religiøse ledere at påstå, at de slet ikke kendte til et begreb som Guds nåde. Ligeledes ville det være forkert at hævde, at vi i kirken i dag heller ikke kender til dette begreb. I vores bevidsthed kan nåde ikke desto mindre alligevel komme til at konkurrere med nåde. Det viser noget om, hvad synd er.

Kan man forestille sig noget mere hæsligt end en synder, der selv er blevet benådet, som ikke kan glæde sig over, at en endnu større synder tildeles samme nåde? Vi graduerer synd. Lille synd. Større synd. Stor synd. Men synd er nu synd for Gud. Og det er synd for os, hvis vi - som de religiøse ledere på Jesu tid - ikke kan juble over, at Jesus er synderes ven. Også deres ven, som selvforskyldt har rodet sig ud i problemer, hvad enten det var personer på Jesu tid, som gennem seksuelle oplevelser var blevet smittet med spedalskhed, eller det er personer i vor egen tid, som på lignende måde selvforskyldt er endt med vor tids spedalskhed. Når det kommer til stykket, er der næppe én, som ikke på et eller andet punkt har rodet sig ud i noget, der er selvforskyldt, og som trænger til nåde.

Guds nåde spørger aldrig om syndens årsag. Så var nåden jo ikke længere nåde. Guds nåde sprænger vore årsag-virkning-kategorier, således at vi ufortjent gøres retfærdige af hans nåde ved forløsningen i Kristus Jesus, som Paulus siger det (Rom 3,24).

Nåden er for alle, ikke kun for en religiøs elite. På den måde er der håb for dem, der ikke hører til den religiøse elite. Men den er også for den religiøse elite. Ellers ville nåden jo ikke være nåde for alle! Guds nåde vender op og ned på alt. Den gode fordømmes, ikke fordi han er god, men fordi han ikke har brug for Guds nåde. Den onde frikendes, ikke fordi han er ond, men fordi han har taget imod Guds nåde.

Det siger noget om, hvem Gud er. En Gud med en forrygende nå-

de. En Gud, der skænker nåde over nåde i Jesus, som det hedder i Johannesevangeliets prolog. En Gud, hvis nåde vi skylder hele vort liv.

Det er nåde at få lov til at tro. Det er også nåde at få lov til at leve. Ikke blot fra den ellefte til den tolvte time, men hele livet. I øvrigt har vi for Kristi skyld også fået skænket den nåde ikke blot at tro på ham, men også at lide for hans skyld, som Paulus dristigt siger det (Fil 1,29). Guds nåde garanterer nemlig aldrig personlig succes i livet.

Men som dem, der i kortere eller længere tid har erfaret Guds nåde, ønsker vi, at mennesker på et så tidligt tidspunkt i deres liv som muligt må lære Guds nåde at kende. Det bedste, der kan ske for et lille menneskebarn, er at leve fra den første til den tolvte time i nåden. Men skulle det ske, at det først finder nåden i ellefte time, glæder Guds menighed sig. Vel er meget forspildt. Vel er et sådant menneske gået glip af meget i livet med Gud. Men selv i den ellefte time er Guds nåde at finde. Nu, netop nu, er den ellefte time!

2. søndag i fasten

Af Kai Kjær-Hansen

Undtagelsen

Matt 15,21-28:

Jesus gik bort derfra og drog til områderne ved Tyrus og Sidon. Og se, en kana'anæisk kvinde kom fra den samme egn og råbte: »Forbarm dig over mig, Herre, Davids søn! Min datter plages af en slem dæmon.« Men han svarede hende ikke et ord.

Og hans disciple kom hen og bad ham. »Send hende væk! Hun råber efter os.« Han svarede: »Jeg er ikke sendt til andre end de fortabte får af Israels hus.« Men hun kom og kastede sig ned for ham og bad: »Herre, hjælp mig!« Han sagde: »Det er ikke rigtigt at tage børnenes brød og

give det til de små hunde.« Men hun svarede: »Jo, Herre, for de små hunde æder da af de smuler, som falder fra deres herres bord.« Da sagde Jesus til hende: »Kvinde, din tro er stor. Det ske dig, som du vil. Og i samme øjeblik blev hendes datter rask.

Han - Jesus - svarede hende - den kana'anæiske kvinde - ikke et ord. Og: Han svarede: Jeg er ikke sendt til andre end til de fortabte får af Israels hus. Og videre: Han sagde: Det er ikke rigtigt at tage børnenes brød og give det til de små hunde.

Det er afvisning, så det forslår. At møde et menneske, der er i nød, med tavshed er noget af det mest ubarmhjertige, man kan tænke sig. At møde en kvinde af hedensk herkomst med ord om, at ens sendelse kun gælder ens eget folk, det jødiske, forekommer ikke mindre ubarmhjertigt. Og selv om »de små hunde« kan forstås om kæledyr, og ikke nødvendigvis er et negativt udtryk for hedninger, kommer man dog ikke uden om, at der med de små hunde i denne beretning er tænkt på hedninger. Med børnene tænkes der på jøderne.

Jesus afviser. Kvinden insisterer. På den måde taler denne beretning også om tro, ja, netop om tro, så det forslår. På baggrund af Jesu afvisning profileres kvindens tro. Hun fanger jo Jesus i hans egne ord. Hedningekvinden vinder over jøden Jesus.

Som sådan siger denne beretning os hedninger en masse. Troen er også for os. Samtidig indeholder beretningen en kritik af dem i Israel,

som ikke reagerede på Jesu virksomhed med tro, men tværtimod med vantro, som også er en slags tro.

Alligevel udgør Jesu møde med den kana'anæiske kvinde en undtagelse. I et frelseshistorisk lys var Jesus sendt til Israel. I landet Israel virkede han, blandt jøderne talte og handlede han. Han drev Israelsmission. Hans møde med ikke-jøder var undtagelser, der bekræfter denne regel. Hermed var der givet et signal om, at tiden skulle komme, da det, der var gjort i Israel og for Israel, også skulle gælde for hedninger. Men det var først efter sin død og opstandelse, at Jesus befalede sine disciple, at de skulle gå hen og gøre alle folkeslag til hans disciple.

Messias tilhører Israel. Messias tilhører det udvalgte folk. Hvor meget ubehag nogle end føler ved talen om et udvalgt folk, forstår vi hverken Jesu møde med denne kvinde eller Guds frelseshistorie i det hele taget, hvis vi forbigår Bibelens tale om udvælgelse. En udvælgelse, som er et privilegium, men samtidig er en forpligtelse til at følge udvælgerens spilleregler. Udvælgelse og lidelse er også to størrelser, der hænger sammen, er to sider af samme mønt, sådan at

der både kan tales om det udvalgte folk og lidelsernes folk. På tilsvarende måde kan der tales om Jesus som Guds udvalgte søn, samtidig med at han er lidelsernes menneske. Denne tanke kan i øvrigt videreføres på den kristne menighed.

Selv om det svimler for os, taler Det Nye Testamente om, at vi alle - jøder såvel som hedninger - er udvalgt i Kristus før verden blev grundlagt (Ef 1,4). I Matthæusevangeliet giver forfatteren allerede i det første vers et signal om, at det evangelium, som stammer fra Israel, også har betydning for hedninger, idet han præsenterer Jesus som »Abrahams søn«. I ham er Guds løfte til Abraham blev opfyldt: »I dig og i dit afkom skal alle jordens slægter velsignes« (1 Mos 28,14). Løftet til Abraham inkluderede gode nyheder for hedningeverdenen.

For os ligesåvel som for de første læsere af Matthæusevangeliet er den tid forbi, hvor Jesus ikke svarer os hedninger et ord. Hans Israelsmission inkluderede i princippet en hedningemission, en mission, der dog først blev iværksat efter hans død opstandelse.

Evangeliet er også for os, der er af hedensk herkomst, det evangelium, som kommer fra Israels Gud, ham, som vi for Jesu skyld kalder

vores himmelske far, og endda taler hebraisk til, når vi i tro siger Abba!

Men evangeliet er kun for os hedninger, hvis det samtidig og stadigvæk er for jøder. De første Jesustroende jøder havde - naturligvis - ingen problemer med, at Jesus havde drevet Israelsmission. De havde heller ikke større problemer med, at Jesu gerning også gjaldt hedninger. Problemet var snarere, om de hedninger, der kom til tro, skulle blive jøder, et synspunkt, der blev afvist ved det såkaldte Apostelmøde i Jerusalem (ApG 15).

I dag er der nogle kristne, der mener, at Israels folk ikke har brug for Jesus for at være tro mod Israels Gud. Er det synspunkt rigtigt, har vi hedninger det nu heller ikke. Alt det gode vi i evangeliet om Jesus har fået fra Israels Gud, er et afledt gode. Det er afledt af noget, der først blev forkyndt Israel, først gjaldt Israel og stadig gælder det jødiske folk.

På en forudgribende måde viser beretningen om den kana'anæiske kvinde, at evangeliet også gælder hedninger. Bare vi måtte have en tro som hende, sådan at den med Guds hjælp kunne gøre indtryk på både hedninger og jøder.

Af Kai Kjær-Hansen

Palmesøndag

Hosianna-dagen

Tekst: Matt 21,1-9: Da de nærmede sig Jerusalem og kom til Betfage ved Oliebjerget, sendte Jesus to disciple af sted og sagde til dem: »Gå ind i landsbyen heroverfor, og I vil straks finde et æsel, som står bundet med sit føl. Løs dem, og kom med dem. Og hvis nogen spørger om noget, skal I svare: Herren har brug for dem, men vil straks sende dem til-

bage.« Det skete, for at det skulle opfyldes, som er talt ved profeten, som siger:

»Sig til Zions datter; Se, din konge kommer til dig, sagtomdig, ridende på et æsel og på et trækdyrs føl.«

Disciplene gik hen og gjorde, som Jesus havde pålagt dem. De kom med æslet og føllet og lagde deres kapper på dem, og han satte sig

derpå. Den store folkeskare bredte deres kapper ud på vejen, andre skar grene af træerne og strøede dem på vejen. Og skarerne, som gik foran ham, og de, der fulgte efter, råbte:

»Hosianna, Davids søn - Velsignet være han, som kommer, i Herrens navn! Hosianna i det højeste!«

Søndagen før påsken har fået navn efter de palmer, som den store folkeskare ifølge Johannesevangeliet tog og gik Jesus i møde med. Ifølge vores tekst fra Matthäusevangeliet skar folkeskaren grene af træerne og strøede dem på vejen foran Jesus.

Men det med palmer skal nok passes. Under alle omstændigheder hører palmer med til en festskik, jøder brugte på Jesu tid, nemlig i forbindelse med løvhyttefesten, som er en af efterårsfesterne. Den dag i dag er palmegrenen med, når den ortodokse jøde holder Sukkot, løvhyttefest.

Når festprocessionen under løvhyttefesten på Jesu tid gik fra Gihon-kilden med vand op til alteret, sang de Salmerne 113-118. Når de kom til brændofferalteret foran templet, gik de rundt om det og sang salme 118,25, mens de svingede palmerne: »Herre, frels dog! Herre, lad det lykkes!«

»Frels dog« hedder på hebraisk Hosianna. Festens syvende dag blev ligefrem kaldt Hosianna-dagen. Man ventede på regnen, bad om regn, den regn, som var nødvendig, dersom livet skulle lykkes efter de tørre sommermåneder.

I kristen tradition er palmesøndag blevet en lignende Hosianna-dag. Med et jødisk, gammeltestamentligt skriftord som baggrund. Med en jødisk skik med palmegrene som symbol. Og med et hebraisk

ord som Hosianna som kodeord.

I Det Nye Testamente findes dete hebraiske ord kun i forbindelse med fortællingen om Jesu indtog i Jerusalem og ét andet sted, nemlig hos Matthæus i afsnittet lige efter indtoget. Her fortælles der om, at Jesus efter tempelrensningen helbredte blinde og lamme. Da børnene så det, råbte de: »Hosianna, Davids søn!« Det blev de religiøse ledere vrede over. Men sådanne børn tegnes som model for enhver kristen. Den slags børn kan man lære noget af!

Egentlig er det en bemærkning værd, at kristne overalt i verden, vist nok uanset hvilket sprog de taler, har bevaret det hebraiske ord Hosianna. Sådant som man også har bevaret det hebraiske ord Halleluja, der betyder: »Lovpris Herren!«

Hosianna blev tidligt i kirkens historie brugt som lovprisningsudtryk. Udviklingen fra bøn til lovprisningsudtryk havde dog allerede fundet sted blandt jøder på Jesu tid. De to ting kan nu også godt kombineres. En lovprisende kirke er i almindelighed en bedende kirke. Og en bedende kirke er i almindelighed en lovprisende kirke.

Hvor meget folkeskaren forstod af Jesu gerning, da de palmesøndag, på Hosianna-dagen, lovpriste Gud og velsignede Jesus, er ikke godt at vide. Om Jesus skuffede nogle af dem, da han senere lod sig korsfæste, er muligt. Det er ingen

sag at råbe et højstemt Hosianna, når livet går godt, og når ens drømme harmonerer med Guds tanker og planer. Det sker jo ind imellem! Anderledes svært er det at få et lavmælt, men evangelisk, Hosianna frem på læberne, når livet gør ondt, og når ens drømme ikke blev opfyldt, måske fordi de ikke harmonerede med Guds planer.

Dette forhold advarer os imod at gøre Jesus til en, der bare skal løse vore daglige problemer, dem, vi selv skaber, eller dem, der påføres os af andre. Præsenterer vi ham sådan for hinanden, er det i gode tider ingen sag at producere Hosiannaråbende mennesker. Men når sådanne Hosianna-råbende mennesker skuffes, fordi Jesus ikke lever op til deres forventninger, er der ikke langt fra et Hosianna til et »Forbåndet være Jesus!«

Som den sagtmodige konge rider Jesus ind i Jerusalem. Han giver nogle dage efter sit liv for den lidende verdens skyld. Magten forbliver hos de mægtige. Hosiannaråbet forbliver hos de afmægtige. Selv om de måske ikke sprogligt kan udrede det, lever de alligevel troens liv i forvisning om, at der er en sammenhæng mellem Jesu egentlige gerning og deres Hosiana. Arten af den frelse, Jesus skulle bringe, har Matthæus klargjort i første kapitel vers 21. Den ligger i Jesus-navnet: Han kom for at frelse sit folk fra deres synder. Jesus hed-

der på hebraisk Jeshua. Navnet har samme rødder, som forefindes i det hebraiske ord Hosianna. Er man kommet til tro på den virkelighed, som Jesus-navnet udtrykker, er der al mulig grund til at fortsætte livet med et Hosianna på læberne. Også når livet gør ondt.

Jesus kom i ringhed. Det er fortid. Han skal komme i herlighed. Det er fremtid. Inden det sker, kommer han nu til sin menighed som den korsfæstede og opstandne Herre. Ikke kun som den korsfæstede. Ikke kun som den opstandne, men netop som den korsfæstede og opstandne Herre. Af det jødiske folk har den kristne kirke lært, at man for at klare nutiden både må se bagud i historien og samtidig fremad mod den endelige forløsning. Frelsesgerningerne i fortiden præger den troendes nutid, ligesåvel som frelsgerningerne i fremtiden har indflydelse på troens nutid. Derfor bliver den kristne aldrig færdig med at se bagud, og aldrig færdig med at se fremad. Netop for at kunne leve i troens nu med alle dens paradokser.

Han kommer til os. Når vi hører hans ord, samles i hans navn og modtager ham som den korsfæstede og opstandne i nadveren.

Hosianna! Velsignet være han, som kom til verden, han, som nu kommer til sin menighed, og han, som snart skal komme i stor magt og herlighed!

Af Kai Kjær-Hansen

3. søndag efter påske

Sorg bliver til glæde vendt

Johs.: 16,16-22: Jesus sagde: »En kort tid, så ser I mig ikke længere, og atter en kort tid, så skal I se mig.« Da sagde nogle af hans disciple til hinanden: »Hvad er meningen med, at han siger til os: En kort tid, så ser I mig ikke, og atter en kort tid, så skal I se

mig? og: Jeg går til Faderen? De sagde altså: »Hvad mener han med at sige: En kort tid? Vi forstår ikke, hvad han taler om.«

Jesus vidste, at de vil spørge ham, så han sagde til dem: »I spørger hinanden, hvad jeg mente, da jeg sagde: En kort

tid, så ser i mig ikke, og atter en kort tid, så skal I se mig? Sandelig, sandelig siger jeg jer: I skal græde og klage, men verden skal glæde sig. I skal sørge, men jeres sorg skal blive til glæde. Når kvinden skal føde, har hun det svært, fordi hendes time er kommet;

men når hun har født sit barn, husker hun ikke mere sin trængsel af glæde over, at et menneske er født til verden. Også I sørger nu, men jeg skal se jer igen, og da skal jeres hjerte glæde sig, og ingen skal tage jeres glæde fra jer.«

Påskén er overstået - i morgen er det tredje søndag efter påske - og så skal vi ikke desto mindre igen i gang med påsketekster. Fra i morgen og frem til pinsedag skrues i kirkeåret tiden tilbage til den sidste aften, Jesus havde med sine disciple, sådan som evangelisten Johannes fortæller herom. For ham er der nemlig sammenhæng mellem tingene. Hvad ville langfredag være uden en påskemorgen? Vel ikke andet end et kors med en korsfæstet mand, og det var jo ikke nogen enstående begivenhed. Mange andre end Jesus blev korsfæstet omkring vor tidsregnings begyndelse. Hvad glædeligt er der i det? Og hvad ville langfredag og påskemorgen være uden pinse, dvs. uden Helligånd? En grav, der var tom - og hvad så? Den tomme grav bød på mange fortolkningsmuligheder. Kun fantasien satte grænser for, hvordan det kunne forklares.

Anderledes ser tingene ud i pin-sens lys. Ikke blot kaster Helligånden lys over Jesu lidelse, død og opstandelse, men i Helligåndens lys bliver Jesu lidelse, død og opstandelse udtryk for hans herliggørelse. For Johannes er det endda sådan, at Jesus ikke blot klynges op på et kors, nej, han »ophøjes« (Johs. 3,14). Hans død er ikke nederlag, men sejr. Ved Jesu død glæder verden sig. Stakkels verden! Ved Jesu død sørger disciplene, men deres sorg skal vendes til glæde. Det, der nemlig er årsag til sorgen, skal også vise sig at blive årsag til glæden. Men alt dette skal der Helligånd til for at se. For død har almindeligvis intet med glæde at gøre. Ligesåvel

skal der Helligånd til for i sandhed at vove at istemme:

Syng højt, min sjæl, om Jesu død!
Han faldt ej sejerløs,
thi hans »fuldbragt« så mægtigt lød,
at Helved skjalv og gøs.

Når Jesus den sidste aften taler om sin bortgang, stiller han sine disciple i udsigt, at de skal se ham igen. Om en kort tid. Som disciplene var i tvivl om, hvad Jesus mente hermed, er fortolkerne det stadigvæk. Sigtede Jesus til gensynet påskemorgen? Eller til sin genkomst? Måske behøver man ikke at stille tingene alt for skarpt op over for hinanden. Det væsentlige er, at den glæde, der blev disciplene til del påskemorgen, da de så Jesus, bliver alle andre disciple til del, når de i troen »ser« Jesus. Og det gælder indtil Jesu genkomst.

Udtrykket »en kort tid« forvirrede disciplene, selv om de velsagtens kendte det fra de gamle profeters skrifter. I disse forbindes udtrykket undertiden med den nyskabelse, som kommer efter krise og katastrofe. Før den messianske tid er der messianske fødselsveer. Billedet med kvinden, der skal føde - og sørger - tjener samme formål. Når det hele er godt overstået, glemmer hun sin trængsel og glæder sig. Sådan skal disciplene erfare det - og den kristne menighed sammen med dem. Sorg skal vendes til glæde. Ikke blot fordi det i Helligåndens lys skal gå op for disciplene, at Jesus ved sin død og opstandelse har overvundet døden, men også fordi Jesus er nærværende ved Helligånden. Overalt og altid.

I søndagens tekst som overalt i

Jesu afskedstale (Johs. 13-17) - som både indeholder en afskeds-handling: han vasker disciplenes fødder (Johs. 13) samt en afskeds-bøn: den såkaldte ypperstepræstelige bøn (Johs. 17) - er der trøst og opmuntring at finde. Han, der står for at skulle dø, trøster dem, der skal leve. Han lader ikke sine disciple alene. Han forlader dem en kort tid, men så bliver han - den fraværende Jesus - ved Helligånden den altid nærværende.

Den trøst og opmuntring har vi som kirke og enkeltpersoner brug for at tage til hjerte. I stedet for at pive og klynke over verdens ondskab og en tiltagende afkristning er det langt mere positivt at glæde sig over, at han, som er al glædes ophav, er midt i blandt os. Og skænker os sin glæde. Den glæde har verden ikke.

Vi har som kirke noget, som verden ikke har, men som den har brug for. Er det rigtigt, så lad os sige det lidt højere og med lidt mere frimodighed, end vi ofte gør. Eller vise det, og det kan også gøres, når tårne-triller og livet gør ondt. Ja, måske netop på det tidspunkt. Derfor vil vi ikke blot nøjes med at kæmpe mod verden og al dens ondskab eller nøjes med et konstaterende »stakkels verden«, når vi forholder os til dens ondskab.

Den fraværende Jesus kan nemlig også blive den nærværende for dem, der nu hører verden til.

Skal det under indtræffe, er der brug for villige og frimodige vidner, der tør fastholde, at Jesu død, der engang fremkaldte sorg, nu er glædens kilde.

Og så skal der også en god portion Helligånd til!

Pinsedag Det evige liv giver jeg jer

Johs. 14,22-31: Judas, ikke Iskariot, sagde til Jesus: »Herre, hvordan kan det være, at du vil give dig til kende for os, men ikke for verden?« Jesus svarede ham: »Den, der elsker mig, vil holde fast ved mit ord, og min fader vil elske ham, og vi skal komme til ham og tage bolig hos ham. Den, der ikke elsker mig, holder ikke fast ved mine ord. Og det ord, I hører, er ikke mit, men Faderens, som

har sendt mig.

Sådan har jeg talt til jer, mens jeg endnu var hos jer. Men Talsmanden, Helligånden, som Faderen vil sende i mit navn, han skal lære jer alt og minde jer om alt, hvad jeg har sagt til jer. Fred efterlader jeg jer, min fred giver jeg jer; jeg giver jer ikke, som verden giver. Jeres hjerte må ikke forfærdes og ikke være modløst! I har hørt, at jeg har sagt til jer: Jeg går bort, og jeg

Af Kai Kjær-Hansen

Der er vist ikke mange kirker i Danmark, hvor Grundtvigs »I al sin glans nu stråler solen« ikke vil blive sunget i morgen, pinsedag. Den hører med til en rigtig dansk pinsedagsgudstjeneste. »Nu kom vor pinselilje-tid / nu har vi sommer skær og blid.«

Og sommer og glæde har vi i kirken - uanset hvor meget det måtte regne udenfor i morgen. For Jesus er i sin kirke ved Helligånden. I vor kirke og i kirker over hele verden. Også i de kirker, der ligger i det såkaldte hellige land, men ikke dér mere nærværende end i den afsides liggende kirke i junglen; han er også i de knejsende katedraler rundt omkring i verden, men ikke dér mere nærværende end i kirken på Smoky Mountain i Manila, kirken på lossepladsen, hvor hundredevis af mennesker lever, bor og dør.

Ved Helligånden, Talsmanden, sandhedens ånd, er Jesus lige nærværende overalt. Dermed opfylder han sit løfte til sine disciple om, at han ikke vil efterlade dem faderløse.

kommer til jer. Hvis I elskede mig, ville I glæde jer over, at jeg går til Faderen, for Faderen er større end jeg. Nu har jeg sagt det til jer, før det sker, for at I skal tro, når det sker. Jeg skal ikke tale meget med jer mere, for verdens fyrste kommer; og mig kan han intet gøre, men det sker, for at verden skal forstå, at jeg elsker Faderen og gør sådan, som Faderen har påbudt mig. Rejs jer, lad os gå herfra!«

Han og Faderen kommer til os og tager bolig i os, hvor vi end befinder os. Derfor kan alle tilbede ham i ånd og sandhed, uanset hvor de bor. Og derfor har disciplene ingen grund til sorg over, at han forlader dem. Det er nødvendigt, for at han kan være alle troende lige nær. Og så gentager han vel de samme ord for os, som han sagde til sine disciple, da han gav dem løftet om, at han ville komme til dem. Dengang sagde han: »Den, der elsker mig, vil holde fast ved mit ord, og min fader vil elske ham og tage bolig hos ham.«

Af en eller anden mærkelig grund har vi, der ellers ikke er smålige med at bruge ordet »elske« i alle mulige og umulige forbindelser, svært ved at bruge det, når vort forhold til Jesus skal beskrives. Måske skyldes det en overdreven brug i visse kredse, som vi ikke kan lide, måske skyldes det åndelig blufærdighed, og her skal man ikke presse hinanden, eller måske skyldes det rent ud sagt vort lunke forhold til ham. Det sidste er naturligvis det værste.

Nuvel, sprogbrug og terminologi er ikke afgørende. I sidste instans er det den, der bruger et ord, der definerer det. Vigtigere er det naturligvis, at kærligheden til ham råder. Og lydigheden. De to ting hø-

rer sammen. Og de to ting fungerer, når Talmanden, Helligånden, gør sin gerning.

For en troende jøde må det have virket chokerende at høre Jesus tale om kærlighed til sig og lydighed mod sine ord på en måde, der svarede til profeternes og skrifternes ord om kærlighed til og lydighed mod Gud. Ja, ikke blot chokerende, men ligefrem blasfemisk må det have virket. Men sådan fremstiller Johannes det altså, han, der er kaldt kærlighedens apostel, men hvor »kærlighed« ikke misbruges til at relativere sandheden. Om nogen operer i Det Nye Testamente forerter med ordpar, der ikke er til at forhandle om, er det kærlighedens apostel. Enten sandhed eller løgn. Enten mørke eller lys. Enten kærlighed eller had. Formidlende mellemløsninger, som vi andre er så gode til at finde frem til, findes ikke hos ham eller den Jesus, han fortæller om.

Den, der elsker Jesus, lover Jesus fred. »Fred efterlader jeg jer, min fred giver jeg jer; jeg giver jer ikke, som verden giver,« siger Jesus. Når man sammenknytter dette løfte med Jesu fordring om at elske ham, som man elsker Gud, ender man i den rene selvmodsigelse, hvis man definerer denne fred som fravær af problemer. Omgivelserne,

hvad enten de var jødiske eller ikke-jødiske, mødte ikke de første Jesus-troende jøder med et »Shalom«. Den fred, Jesus taler om, har intet at gøre med fravær af krig eller ydre fare. Intet at gøre med en afslutning på psykologisk betingede problemer. Intet at gøre med en sentimental fred, hvor den kristne er fritaget for kamp og anfægtelse. Skal man vove en omskrivning af det løfte, Jesus giver, når han siger: »Fred efterlader jeg jer,« må det være følgende: »Det evige liv giver jeg jer.«

I Johannesevangeliet er det evige liv noget, der begynder og kan erfare her og nu. Og fortsætter på den anden side død og grav. Betyder »fred« sagligt dette, er der al mulig grund til at ønske alverdens kristne en glædelig pinse, uanset om de lever under umenneskelige vilkår. Og så fortsætte kampen mod al udbytning, ufred og ondskab i verden.

I Jesu navn da tungen gløder hos hedninger såvel som jøder; i Jesus-navnets offerskål hensmelter alle modersmål; i Jesu navn udbryder da det evige halleluja.

3. søndag
efter
trinitatis

Af Kai Kjær-Hansen,
teol.dr. og konsulent i
Den Danske
Israelmission

Frelse for fortabte

Luk. 15,1-10: Alle toldere og syndere holdt sig nær til Jesus for at høre ham, og farisæerne og de skriftkloge gav ondt af sig og sagde: »Denne mand tager imod syndere og spiser sammen med dem.« Men han fortalte dem denne lignelse: »Hvis en af jer har hundrede får og mister et af dem, lader han så ikke de nioghalvfems blive i ødemarken og går ud efter det, han har mistet, indtil han finder

det? Og når han har fundet det, lægger han det glad på sine skuldre, og når han kommer hjem, kalder han sine venner og naboer sammen og siger til dem: Glæd jer med mig, for jeg har fundet det får, jeg havde mistet. Jeg siger jer: Sådan bliver der større glæde i himlen over én synder, der omvender sig, en over nioghalvfems retfærdige, som ikke har brug for omvendelse.

Eller hvis en kvinde har ti drakmer og taber én af dem, tænder hun så ikke et lys og fejer i huset og leder ivrigt, lige til hun finder den? Og når hun har fundet den, kalder hun sine venner og nabokunder sammen og siger: Glæd jer med mig, for jeg har fundet den drakme, jeg havde tabt. Sådan, siger jeg jer, bliver der glæde hos Guds engle over én synder, som omvender sig.«

Kære farisæere!

Glæden er stor hos os mennesker, når vi finder småting, som vi har mistet. Glæden er endnu større, når vi finder store ting, vi har mistet. Sådan er det også med Gud og hos Guds engle. Når én synder omvender sig, er der glæde i himlen. En synder er nemlig noget stort!

Omvendelse, som er et ud af flere temaer i de to små lignelser om fåret, der blev mistet, og mønten, der blev tabt, er forholdsvis let at tegne et omrids af. Det er næsten for let, for omvendelse er at lade sig finde eller blive fundet. Så enkelt er det. Og det er i den forbindelse, der tales om glæden i himlen. Det er naturligvis vigtigt at få med. I modsat fald maltrakterer man hele pointen. At der er syndere på jorden, jubler man nu ikke over i himlen. I Bibelen fremkalder synd Guds vrede. Men glæden er stor i himlen, når syndere lader sig finde.

Og hermed burde farisæere og skriftkloge til alle tider have fået noget at tænke på. Gennem Det Nye Testamente og kirkens forkyndelse har vi lært at stille os på syndernes side. Og afvise det negative begreb, vi kalder »farisæisme«. Eller lade »farisæisme« være noget, der eksklusivt er forbeholdt jøder. Men det er nu en alt for let og use-

riøs måde at klare disse sager på. Når det kommer til stykket, er »farisæisme« som levende virkelighed i dag kun noget, som angår os kristne. Det er et problem for kirken og for os kristne, som »mener noget med det«. Det er selvfølgelig et postulat. Men hvorfor ikke vove det? De fleste af os vil få mest ud af disse to lignelser, hvis vi i udgangspunktet tør identificere os med de farisæere og skriftkloge, som Jesus i sin samtid fortalte lignelserne for- og kritiserede.

De havde givet ondt af sig, fordi Jesus havde måltidsfællesskab med toldere og syndere. Det var ikke en lille eller ligeegyldig sag. Dermed havde han vist, at han mente det, når han sagde, at han var kommet for at frelse det fortabte. Og når han i sit forsvar for sin omgang og venskab med syndere fortæller disse lignelser, ligger det hele tiden i baggrunden: Som jeg gør, sådan burde I også gøre!

Ja, der ligger måske allerede en brod mod farisæerne i Jesu indledende ord: »Hvis en af jer har hundrede får...« Spørgsmålet er nemlig, om farisæerne kunne andet end opfatte dette enten som en meget hypotetisk mulighed eller som en ligefrem uforskammethed mod dem fra Jesu side, at de skulle være

hyrder. I det store og hele var hyrder en socialt set foragtet gruppe. Hvad der end måtte være af positive associationer om begrebet »hyrder« i farisæernes hoved - hentet fra profeternes bøger - var virkeligheden dog den, at hyrder som regel havde et meget negativt omdømme. De undså sig ikke for at lade deres hjord græsse på en andens ejendom.

Hvor om alting er, så fortæller Jesus lignelsen om det mistede får til farisæerne og de skriftkloge. Hyrden i lignelsen gøres ansvarlig for, at det ene ud af den store flok på hundrede får mistes. Ingen undskyldende forklaringer dur her, selv om flokken var kæmpestor og langt overgik, hvad almindelige hyrder havde ansvaret for. Han efterlader de nioghalvfems i ødemarken og bliver ved med at lede, til han finder det mistede får.

Så langt så godt. Men hermed er hyrdens opgave ikke fuldført. Hyrden tæver ikke fåret som straf, når det er blevet fundet, men lægger det tværtimod på sine skuldre. Endda glad! Dermed viser han det omsorg. Nu skal det hjælpes til at komme sig. Og han bærer det tilbage til fårefolden. Og så skal der festes med naboerne. »Jeg har fundet det får, jeg havde mistet.«

Kære farisæere: Det menneske,

der uforskyldt eller selvforskyldt har mistet fællesskab med andre, det menneske restitueres i fællesskabet, når det bliver fundet. Det var det, I skulle gøre sammen med mig i stedet for at give ondt af jer, når jeg forkynder godt nyt for syndere. I skulle gå ud og opsøge det fortabte og vise dem Guds kærlighed og omsorg!

Hvad der blev af de nioghalvfems får i ødemarken? I lignelsen fortælles der intet om, at de kom hjem til fårefolden. Det er vist bedst at forstå Jesu opsummerende ord om de nioghalvfems »retfærdige« som udtryk for ironi. Lignelsen lægger op til, at alle har brug for en hyrde.

Og sammen med lignelsen om kvinden med den mistede mønt fortæller lignelsen om det mistede får om den himmelske glæde, når det meget fortabte lader sig finde.

Faren for den kristne kirke er, at vi uden at ville det bliver årsag til, at glæden i himlen nedtones, fordi vi ikke vil have snavsede fingre ved at opsøge de fortabte.

Fri os fra en kirke, der af ren ængstelse for at blive misforstået eller få snavsede fingre lader syndere i stikken.

7. søndag
efter
trinitatis

Ikke en handel

Jesus kom ind i Jeriko og gik gennem byen. Der var der en mand, som hed Zakæus, han var overtolder, og han var rig. Han ville gerne se, hvem Jesus var, men kunne ikke for skaren, da han var lille af vækst. Så løb han i forvejen og klatrede op i et morbærfigentræ for at få ham at se, for han måtte komme den vej forbi. Da Jesus

kom til stedet, så han op og sagde: »Zakæus, skynd dig at komme ned! I dag vil jeg være gæst i dit hus.« Så skyndte han sig ned og tog glad imod ham. Men alle, som så det, gav ondt af sig og sagde: »Han er gået ind som gæst hos en syndig mand.« Men Zakæus stod frem og sagde til Herren: »Se Herre, halvdelen af, hvad jeg

Af Kai Kjær-Hansen
dr. teol. og
konsulent i Den
Danske Israelsmission

ej, giver jeg til de fattige, og hvis jeg har presset penge af nogen, giver jeg det firedobbelt tilbage.« Da sagde Jesus om ham: »I dag er der kommet frelse til dette hus, fordi også han er en Abrahams søn. For Menneskesønnen er kommet for at opsøge og frelse det fortabte«.

Det er ikke en handel, Zakæus slår af med Jesus. Zakæus har holdt flyttedag. I det danske kirkeår, altså. I stedet for at møde ham om vinteren, kort tid efter jul, møder vi ham efter den nye gudstjenesteordning nu om sommeren. Og endda oprykket fra B-rækken til A-rækken. Det gør nu næppe den store forskel. For hvor man end placerer Zakæus i kirkeåret, er han en af de mest populære skikkelser i Lukasevangeliets, godt forankret i vores bevidsthed som manden i træet. Og det vil han vedblive at være, overtolderen fra Jeriko, ifølge turistbrochurerne verdens ældste by, den by, som er alt for varm at bo i om sommeren, men behagelig at flytte til om vinteren, sådan som rigmænd og andre fra Jerusalem da også gjorde det på Jesu tid.

Palmestaden kalder man den. Men det er nu ikke palmer, turister, der er på besøg i Jeriko i dag, vil se. Men morbærfigentræet, det Zakæus klatrede op i. Og der står stadigvæk et, i hvert fald et der ligner.

Folk, der hævder at have forstand på den slags træer, siger, at frugterne ikke er særligt velsmagende, og at de derfor ofte bliver hængende på træerne. Desto mere bliver der til fuglene. I sådant et træ er der altså gevinst for fuglene. Og af ren taknemmelighed over deres gevinst klatrer de gevaldigt.

Der sidder han, Zakæus, lille og rig, i morbærfigentræet. På en overklattet gren, tørrer de fugleklatter af hænderne, som han har fået, da han klatrede op - og får samtidig et par nye klatter i hovedet fra fuglene på de øverste grene.

Overtolderen overklattet af fugle!

Men han ville altså se Jesus!

Hvor stor en slyngel Zakæus har været som tolder, er der ingen, der ved med sikkerhed. Hans ord: »Hvis jeg har presset penge af nogen, giver jeg det firedobbelte tilbage« er ikke entydige. De kan enten betyde, at han ikke er sig en sådan udpresning bevidst, eller også indrømmer han, at han har gjort det uden at have ført regnskab med det.

Derimod er der ingen tvivl, når han siger, at han vil give halvdelen af sin rigdom til de fattige. Det er ingen handel, Zakæus her indgår med Jesus. At Jesus vil være gæst hos ham er udtryk for, at frelsen - og frelseren - er kommet til Zakæus' hus. Det forhandler eller købslår man ikke med Jesus om. Jesus tager man imod eller forkaster. Zakæus tog imod den. Blev omvendt - om man vil. Han var en Abrahams søn.

Men Abrahams sønner skulle også retvendes af Jesus. Sådan som vi døbte også skal kaldes til omvendel-

se og retvendes.

Det udfordrende i Zakæus' omvendelse ligger i de yderst jordnære og praktiske konsekvenser, mødet med Jesus indebar. Ingen uforpligtende halleluja-stemning. Ingen spidsfindige teologiske tanker. Ingen fromme visioner om, hvad andre, der var endnu mere rige - og som også havde mødt Jesus - burde gøre for mennesker på den anden side af Jordan eller oppe i Jerusalem. Men jordnære frelseskonskvenser: Jeg giver til de fattige af min rigdom. Her og nu!

Zakæus står som den, der har fået frelsesgaven fra Gud og derfor kan li' at give gaver. Til andre, der er skabt i Guds billede.

Samtidig tegnes Zakæus som et modbillede til den rige rådsherre, som Lukas har fortalt om i det foregående kapitel, ham, som var bundet til sin rigdom og foretrak den frem for at følge Jesus. Så trist lyder det her: »Hvor er det vanskeligt for dem, der ejer meget, at komme ind i Guds rige«.

Zakæus er et eksempel på, at det kan lykkes. For det, der er umuligt for mennesker, er muligt for Gud.

Og så har jeg nu gjort, som man plejer, når beretningen om Zakæus er teksten: talt mest om Zakæus. Den nye bibeloversættelses overskrift til denne tekst er da også bare Zakæus. Det svarer til overskriften

i den gamle oversættelse, og så skulle alt jo være i orden! Men gode overskrifter udgør altid en forkortelse. Og dermed en afkorting. Gad vide, om der i det hele taget er tekster i evangelierne, hvor Jesus ikke kunne indgå i overskriften? I hvert fald handler denne tekst - som de fleste andre i evangelierne - først og fremmest om Jesus.

Han kom for at frelse det fortabte. Ikke kun de i materiel henseende fattige, men også de i materiel henseende rige. Materiel fattigdom er ikke en »kvalitet«, som frelser. Materiel rigdom er omvendt ikke noget, der diskvalificerer, når sagen drejer sig om den frelse, Jesus bringer, selv om de rige har det sværere, netop fordi de som regel har det lettere i livet. I øvrigt fortsatte Zakæus vel som overtolder i Jeriko efter mødet med Jesus. Uanset hvor meget han gav af sin rigdom, har han stadig været rig i forhold til mange andre.

Derfor er der også håb for os rige i dag.

Men også en udfordring. Toldere, der tror på Jesus, skal være ordentlige toldere, som Johannes Døber har lært os: »Opkræv ikke mere end det, der er foreskrevet jer« (Luk 2,13).

Selvfølgerlig gør det en forskel, om der ved Jesus er kommet frelse til vort hus.

11. søndag
efter
Trinitatis

Af Kai Kjær-Hansen

Lad det gælde for mig

Luk. 18,9-14

Til nogle, som stolede på, at de selv var retfærdige, og som foragtede alle andre, fortalte Jesus denne lignelse: »To mænd gik op til templet for at bede. Den ene var en farisæer, den anden en tolder. Farisæeren stillede sig op og bad

således for sig selv: Gud, jeg takker dig, fordi jeg ikke er som andre mennesker, røvere, uretfærdige, ægteskabsbrydere, eller som tolderen dér. Jeg faster to gange om ugen, jeg giver tiende af hele min indtægt. Men tolderen stod afsides og ville ikke engang løfte sit blik

mod himlen, men slog sig for brystet og sagde: Gud vær mig synde nådig! Jeg siger jer: Det var ham, der gik hjem som retfærdig, ikke den anden. For enhver, som ophøjer sig selv, skal ydmyges, og den, der ydmyger sig selv, skal ophøjes.«

I Det Nye Testamente findes der en række advarsler imod hykleri. Det samme findes i farisæernes skrifter. Derfor gør man farisæerne på Jesu tid uret, hvis man påstår, at alle farisæere var sådan som ham i Jesu lignelse om farisæeren og tolderen. Lignelsens farisæer er en karikatur. En karikatur har man af og til brug for, når man vil understrege en vigtig pointe. At lignelsen stadig har noget at sige os, hænger sammen med, at farisæisme i dens værste tænkelige form er blevet kristianiseret. Og når det er sagt, skal det tilføjes: også den fromme, der kæmper imod hykleri - hvad enten han fandtes i templet på Jesu tid eller findes i kirken i dag - har brug for den retfærdighed, som Jesus skænker. Og som lignelsen handler om.

Lignelsen udtrykker naturligvis ikke et alment gældende princip om, at de, der ikke er røvere, ikke er uretfærdige, ikke er ægteskabsbrydere, skal ydmyges og forkastes, mens alle »toldere« modsat skal ophøjes og frelses. Ny Testamente indeholder en række advarsler netop imod uretfærdighed og ægteskabs-

brud. Der var toldere, som på Jesu tid blev i deres uretfærdighed og synd. Og der var modsat farisæere, der tog imod den retfærdighed, Jesus skænkede.

Hvad nu, hvis lignelsens farisæer havde sagt: »Gud, du har lagt tingene til rette for mig, så jeg har kunnet leve et anstændigt liv; det takker jeg dig for. Men jeg kommer til dig, som jeg altid har gjort, og beder: Gud, vær mig syndet nådig!«? - Ja, så havde vi vel haft en lignelse om to vidt forskellige mænd, der begge gik hjem som retfærdige.

Nu gik kun den ene hjem som retfærdig, han, som søgte en nådig Gud.

I denne forbindelse er det måske passende at understrege, at lignelsens tolder, en jøde, kender begrebet »en nådig Gud«. Undertiden har vi i den kristne kirke afskåret forbindelsen til vor tros jødiske rødder, så vi - givetvis uden at ville det - bilder os selv ind, at nåde kun er noget der findes i Det Nye Testamente. Men nåde kendte den troende israelit i den såkaldte gamle pagt også noget til - og havde behov for.

Israels Gud, vor Herre Jesu Kristi fader, er fra evighed den nådige Gud.

Om begge mænd fortælles det, at de gik op i templet »for at bede«. Det kan enten betyde, at de gik hen til det hellige sted for at bede for sig selv, altså for at holde en privat andagt, eller også kan det betyde - og det er måske mere sandsynligt - at de gik op i templet for at deltage i »gudstjenesten« sammen med andre. På dansk mangler man undertiden det ord, som det engelske »worship« angiver. Forestiller man sig nu, som nogle fortolkere gør det, at de to mænd i lignelsen har overværet offerhandlingen i templet - to gange om dagen, om morgenen og hen på eftermiddagen, blev et lam slagtet, som dækkede Israels synd og åbnede vejen til Gud - bliver situationen klar. For andre kilder røber, at efter sonofferet og efter modtagelsen af den aronitiske velsignelse gav man sig til at bede for sig selv, mens der blev brændt røgelse.

Ofringen af lammet havde åbnet vejen til Gud. Ja, den troende israelit vidste, at grunden til, at han

kunne henvende sig til Gud i bøn og forelægge ham sine personlige behov, var, at sonofferet var bragt.

Er denne ramme for lignelsen nogenlunde korrekt tegnet, så er det ikke en generel bøn om Guds nåde, som toldereren fremkommer med, når han siger: »Gud, vær mig syndet nådig!« Tværtimod er det med reference til det netop bragte sonoffer, ordene lyder. Lad det gælde for mig!

Forstået på denne måde bliver lignelsen om farisæeren og toldereren en proklamation fra Jesu side om, at retfærdighed er en gave fra Gud, som Gud gør mulig gennem et sonende offer. Denne gave modtages af syndere, som stoler på Guds nåde og ikke på deres egen retfærdighed.

Jesu sonende offer på Golgata siger lignelsen intet om. Det gør nu ikke noget. Den bibelske tanke om, at retfærdighed fås gennem soning, at der er nåde at finde hos en forsonet Gud, leder uvilkårligt den kristne læsers tanke hen på det fuldkomne offer, Jesus bragte. Og hjælper ham og hende til at indse, at Gud er nådig, fordi der er bragt et offer.

Af Kai Kjær-Hansen
dr.teol. og konsulent i
Den Danske Israelsmission

15. søndag efter trinitatis

I Guds gode hænder

Tekst: Matt 6, 24-34

Jesus sagde: »Ingen kan tjene to herrer. Han vil enten hade den ene og elske den anden eller holde sig til den ene og ringeagte den anden. I kan ikke tjene både Gud og mammon.

Derfor siger jeg jer: Vær ikke bekymrede for jeres liv, hvordan I får noget at spise og drikke, eller for, hvordan I får tøj på kroppen. Er livet ikke mere end maden, og leget met mere end klæderne? Se himlens fugle; de sår

ikke og høster ikke og samler ikke i lade, og jeres himmelske fader giver dem føden. Er I ikke langt mere værd end de? Hvem af jer kan lægge en dag til sit liv ved at bekymre sig? Og hvorfor bekymrer I jer for klæder? Læg mærke til, hvordan markens liljer gror; De arbejder ikke og spinder ikke. Men jeg siger jer: End ikke Salomo i al sin pragt var klædt som en af dem. Klæder Gud således markens græs, som står i dag og i morgen kastes i ovnen, hvor meget snarere så ikke jer,

I lidettroende? I må altså ikke være bekymrede og spørge: Hvordan får vi noget at spise og drikke? Eller: Hvordan får vi tøj på kroppen? Alt dette søger hedningerne jo efter, og jeres himmelske fader ved, at I trænger til alt dette. Men søg først Guds rige og hans retfærdighed, så skal alt det andet gives jer i tilgift. Så vær ikke bekymrede for dagen i morgen; dagen i morgen skal bekymre sig for det, der hører den til. Hver dag har nok i sin plage.«

Hvad der er sværest: ikke at tjene to herrer eller ikke at bekymre sig, ved jeg ikke. Ofte tjener vi mange herrer - og bekymrer os meget. Det gjorde Jesu disciple åbenbart også. De kaldes lidettroende. Ganske vist er det bedre at være lidettroende end at være vantro, men det betyder ikke, at de lidettroende undgår kritik af Jesus. Bemærkelsesværdigt er det, at kritikken for at være lidettroende altid i Mattæusevangeliet har adresse til disciplene, endda inderkredsen, de tolv. Det passer derfor udmærket, at denne karakteristik også findes i Bjergprædikenen, hvor Jesus underviser om Himmerigets retfærdighed. Kritikken af disciplene kan derfor naturligt forlænges til at være en kritik rettet mod hans troende kirke. De vantro er her sat udenfor, eller rettere: de er med, men netop som »hedninger«, der gør det forkerte: de lader sig besætte af bekymringer. Når man er vantro, kan man jo ikke være lidettroende; de to ting udelukker hinanden. Og Jesu kirke - uanset hvor mange forhenværende hedninger der er med i den, os selv inklusive - skal ikke leve på hedsvis. Hverken når det drejer sig om penge og ejendom, dvs. mammon, eller når det drejer sig om bekymringer. Dette er godt jødisk tænkt.

I Israels såkaldte trosbekendelse, Shema Israel, lyder det: »Hør, Israel! Herren vor Gud, Herren er én. Derfor skal du elske Herren din Gud af hele dit hjerte og af hele din sjæl og af hele din styrke« (5 Mos 6,4-5).

Når rabbinerne diskuterede denne tekst, forstod de det at elske Gud »af hele dit hjerte« om den udelte kærlighed til Gud: du skal elske Gud helt, ikke delt. »Af hele din sjæl« forstod de på denne måde: også om han tager din sjæl, dvs. dit liv, og du må dø for hans navns skyld. Og »af hele din styrke«: med al din ejendom, alt det Gud har givet dig, kort sagt: med al din mammon.

I beretningen om Jesu fristelse i ørkenen umiddelbart forud for Bjergprædikenen er det vist, at Jesus er Guds lydige søn, der elsker Gud af hele sit hjerte, sin sjæl og styrke. Nu lyder fordringen fra Guds søn til hans disciple, til Himmerigets disciple, som er blevet tilsagt del i Himmeriget og har taget imod det og ikke samler sig skatte på jorden: Ingen kan tjene to herrer. Elsk Gud helt! Også når han tager dit liv! Også med din mammon!

Hvis man vil, kan man tage Jesu ord ud af deres sammenhæng, og enhver kan bruge dem som sin livsvisdom. Den, der smiler mest, lever længst! Spis drik og vær glad, mens du har livet. Nyd alt det gode, som skæbnen har tildelt dig. Ingen kan lægge en dag til sit liv ved at bekymre sig. Hver dag har nok i sin plage. Men den livsfilosofi modsiges af Jesus andre steder i evangeliet. Jesu ord er mere end banal livsfilosofi. De er også mere end en optimistisk naturromantik. Fugle falder nemlig til jorden. Liljer visner og bruges i oven. Hans ord forudsætter, at Gud er til og at mennesker lever i

ansvarlighed over for ham.

Mammon giver mennesker sikkerhed, en illusorisk sikkerhed. Gud giver mennesker, der søger hans rige og gør hans vilje, tryghed. Det hænger sammen med den fundamentale tanke, at Gud er herre over liv - og død. Han har alt under kontrol - også når den virkelighed, vi kan se, siger det stik modsatte. Som den himmelske fader vil han mennesker det bedste. Bekymringer hjælper intet. Bøn og handling i tiltro til Guds omsorg er troens svar, når bekymringer på egne og Guds vegne forsøger at besætte os.

Hverken himlens fugle eller markens liljer er skabt i Guds bilde. Det er mennesket. Derfor må Jesu disciple have lov til at regne med, at Gud har desto større omsorg for mennesker. Også når det ender med død. Det værste er nemlig ikke at dø, for der er Jesu disciple også i Guds gode hænder og under hans omsorg. Det værste er at gå glip af

livet, livet med Gud, her og nu - og siden.

Og det bedste er at gøre Guds vilje, søge det vigtigste, nemlig Guds rige, og lægge alt i hans gode hænder. Og så tage konsekvenserne af det:

At glæde sig over Guds velsignelse i gode dage og lade andre få del i denne velsignelse. At holde Guds velsignelse for sig selv er en uring.

At leve troens liv nu i tiltro til Gud, så spørgsmålet om hvorvidt man får et langt eller kort liv ikke paralyserer en så meget, at man ik-

ke lever et fortrøstningsfuldt liv med Gud nu -trods synd og sygdom og død og alskens uretfærdighed.

At have tiltro til, at selv om man ikke mærker Guds velsignelse, er han ikke desto mindre den gode fader, som har alt under kontrol. Også når man ikke forstår ham.

Uden at nedskrive løftet om Guds omsorg, sådan som den kommer til udtryk i Jesu ord til hans disciple, har både livet og kristenlivet imidlertid flere facetter, end der kommer til udtryk i vores tekst. Men her er budskabet: overlad trygt alt i Guds gode hænder. Lad ikke denne verdens bekymringer besætte dig, så livet med Gud kvæles.

Når f. eks. Paulus skriver: »Jeg kender til at have ringe kår, og jeg kender til at have overflod. I et og alt er jeg indviet, både at være mæt og at sulte, både at have overflod og at lide mangel« (Fil 4,12) - så var han vel også under Guds omsorg, når han var sulten. Samme Paulus kendte til at have bekymringer for menighederne (2 Kor 11,28). Alligevel kan han skrive: »Vær ikke bekymrede for noget, men bring i alle forhold jeres ønsker frem for Gud i bøn og påkaldelse med tak« (Fil 4,6). Og apostlen Peter rammer plet, når han giver lidettroende kristne følgende opfordring: »kast al jeres bekymring på ham [Gud], for han har omsorg for jer« (1 Pet 5,7).

Er det rigtigt, så lad os gøre det - og leve livet nu i tro på livets Gud.

19. søndag efter trinitatis

Af
Kai Kjær-Hansen
*theol. dr. og redaktør af
Israelsmissionens blad*

Tro er at komme til Jesus

Mark. 2, 1-12

Da Jesus efter nogle dages forløb igen kom til Kapernaum, rygtedes det, at han var hjemme. Og der samlede sig så mange mennesker, at der ikke engang var plads uden for døren; og han talte ordet til dem. Så kom der nogle hen til ham med en lam, der blev båret af fire mand. Men da de ikke kunne komme hen til Jesus for de mange mennesker, fjernede de taget over det sted, hvor han var; og da de havde

lavet et hul, sænkede de båren med den lamme ned. Da Jesus så deres tro, siger han til den lamme: »Søn, dine synder tilgives dig«. Men der sad også nogle af de skriftkloge, og de tænkte i deres hjerte: »Hvad er det dog, han siger? Han spotter Gud. Hvem kan tilgive synder andre end én, nemlig Gud?« Da Jesus i sin ånd straks vidste, at de tænkte sådan ved sig selv, sagde han til dem: »Hvorfor tænker I sådan i jeres hjerte? Hvad er det

letteste, at sige til den lamme: Dine synder tilgives dig, eller at sige: Rejs dig, tag din bære og gå? Men fra at I kan vide, at Menneskesønnen har myndighed til at tilgive synder på jorden« - siger han til den lamme: »Jeg siger dig, rejs dig, tag din bære og gå hjem!« Og han rejste sig, tog straks båren og forlod stedet for øjnene af dem alle sammen, så de blev helt ude af sig selv og priste Gud og sagde: »Aldrig har vi set noget lignende!«

Som i de øvrige underberetninger, hvor Jesus hjælper nødlidende, er troen og Jesus også i centrum her. Desuden giver denne beretning en nøgle til også at forstå de andre underberetninger, fordi helbredelse og syndstilgivelse knyttes sammen.

Troen, som vi så ofte har det så vanskeligt med, er at komme til Jesus. Det er så vidunderligt enkelt - i evangelierne altså!

Nuvel, det var ikke helt enkelt at komme frem til Jesus den dag i Kapernaum på grund af menneskemængden. Det lykkedes først efter nogle anstrengelser med at fjerne det flade tag. Så i den forstand overvandt troen nogle hindringer. Og der skal ikke megen fantasi til at forestille sig, hvordan skidt og møg og støv fra taget er faldet ned over prædikanten og de forsamlede i huset. Jesus klarede sig også - selv med lidt støv på sig og forstyrrelsen omkring sig, når han talte ordet.

Men det er nu alligevel ikke det, der er i fokus. Det er den enkle tro og Jesu magt til at helbrede og tilgive mennesker, der kommer til ham. Tro er at komme til Jesus. Det er godt nyt til dem, der ikke tidligere har vovet det. Og det er ikke mindre godt nyt til dem, der har prøvet det mange gange før, men som er anfægtede i deres tro. Kom! Har man proble-

mer med troen, bør man tænke mindst muligt på den og mest muligt på Jesus, troens genstand. Der er ting, der er værre, end når et troende menneske siger: »Jeg kan ikke tro!« Spørgsmålet er, hvem man siger det til, og hvor man går hen, når man siger det. For alt afhængig af hvem man vender sig til, viser man, om man er troende eller vantro. Vender man sig til Jesus med sit »Jeg kan ikke tro!«, støder han jo ingen fra sig. Ens »vendthed« mod Kristus er tro. Nogle vil måske sige, at dette er en minimal tro. Muligvis, og hvad så? Ens »bortvendthed« fra Kristus er vantro. Det er da meget værre! Man må komme til Jesus, som man er. Har man megen synd at bekende, så bekender man den megen synd. Har man mindre synd at bekende, så bekender man den mindre synd. Og tænker man ikke lige på synd, men »bare« kommer i sin nød til Jesus, ja, så er det tro ifølge denne beretning. Bærerne i denne beretning har tro, men deres tro er ordløs. Om den lammes tro er inkluderet i »deres tro« kan ikke afgøres med sikkerhed: hvis den er, er det ikke understeget; hvis den ikke er, er bærernes tro en slags stedfortrædende tro. Men den bårne bliver hjulpet og tilgivet. Det gør han uden forudgående synderkendelse, uden forudgående synderbeken-

delse og uden forudgående bod. Både det at Jesus tilgiver - så at sige på egne vegne - og gør det betingelsesløst, er vel det, der chokerer de skriftkloge den dag i Kapernaum. Så synd kommer man ikke uden om, når man i tro vil have med Jesus at gøre. Han skal nok sørge for, at det tema bliver behandlet. Men han forudsætter ikke et vist kvantum synderkendelse for at ville tage imod mennesker. Gjorde han det, passer det jo ikke, at vi kan komme til ham, som vi er, og at han tager imod os, som vi er.

I beretningen står Jesus i centrum, sådan som han gør det i evangeliet i det hele taget. Det er ham, troen retter sig imod. Og det er ham, der står for skud, når han suverænt tilgiver. Jesu ord: »dine synder tilgives dig« kunne ganske vist forstås sådan, at synderne tilgives af Gud, men i givet fald bliver det uforståeligt, hvorfor de skriftkloge anklager ham for gudsbespottelse. Jesus tilgiver på Guds vegne.

Når han til sine kritikere stiller spørgsmålet om, hvad der er lettest: at tilgive eller at helbrede, skal det ene næppe spilles ud mod det andet. Selvfølgelig kunne man hævde, at det er lettest at sige tilgivelsens ord, fordi virkningen af det ikke kan kontrolleres. Man kunne modsat sige, at fordi der

var andre personer, der på den tid gjorde undere, var det at helbrede det letteste. Men begge dele er lige svært. Det forhold, at Jesus helbreder den lamme, bliver et tegn på hans magt til at forlade synder. Netop et tegn, ikke et uigendriveligt bevis. Troen må klare sig med tegn og overlader beviset til andre. Det gjaldt dengang. Og det gælder i dag. Og skal man så vove sig et skridt uden for beretningen, kunne man stille et lidt andet hvad-er-lettest-spørgsmål. Hvad er lettest: at bede Gud om tilgivelse eller at bede mennesker om tilgivelse? Også her gælder det, at man ikke skal spille det ene ud mod det andet.

Men megen forkrøblethed i Guds menighed kommer måske af, at man ikke blot har gjort det lettest at bede Gud om tilgivelse, men man har gjort det så let, at det ikke inkluderer et tilgivelsens møde med den, man har voldt ondt. Hvis det er rigtigt, er det både synd for en selv og for den anden og ikke i overensstemmelse med, at i Guds menighed råder tilgivelsen mellem Gud og hans børn og mellem børnene indbyrdes.

23. søndag
efter
trinitatis

Af
Kai Kjær-Hansen
*theol. dr. og redaktør af
Israelmissionens blad*

Skattens mønt

Matt. 22, 15-22.

Da gik farisæerne hen og besluttede at fange Jesus i ord. De sendte deres disciple hen til ham sammen med herodianerne, og de sagde: »Mester, vi ved, at du er sanddru og lærer sandt om Guds vej og ikke retter dig efter andre, for du gør ikke

forskel på folk. Sig os, hvad du mener: Er det tilladt at give kejseren skat eller ej?« Men Jesus gennemskuede deres ondskab og sagde: »Hvorfor sætter I mig på prøve, I hyklere? Vis mig skattens mønt!« De rakte ham en denar. Og han spurgte dem: »Hvis bille-

de og indskrift er det?« »Kejserens,« svarede de. Da sagde han til dem: »Så giv kejserens, hvad kejserens er, og Gud, hvad Guds er!« Da de hørte det, undrede de sig og forlod ham og gik deres vej.

Man kommer ikke godt fra at forsøge at fange Jesus i ord. De fælder, man sætter op for Jesus, falder man selv i. Men ikke nok med at man ikke kommer godt fra det: man gør noget forkert, når man »sætter Jesus på prøve«. Det er udtryk for, at man ikke har forstået, hvem han er. Derfor er det ondt.

Man kommer uvilkårligt til at tænke på, hvordan det var med Israels folk i ørkentiden. Der satte de Gud på prøve, udæskede ham, som det lyder i den nye oversættelse, og anklagede ham. Det klassiske eksempel herpå kan man læse om i Anden Mosebog 17,1-7. Men det udvalgte folk har ikke ret til at sætte Gud på prøve. Pagten er Gud og Israels folk fælles om. Men de to parter i pagtsforholdet er ikke jævnbyrdige. Gud er den suveræne, han kan ikke svigte eller lade sit folk i stikken, han er trofast og retfærdig i alt, hvad han gør.

Den Jesus, som Matthæus har tegnet for os, er den, som Gud er med. Jesus er Immanuel (1,23). Han taler og handler med guddommelig magt og myndighed. Mennesker er ikke jævnbyrdige med ham. Man skulle derfor hellere ærligt spørge ham for at få svar i stedet for at forsøge at fange ham i ord. At sætte ham på prøve er for så vidt det samme som at sige, som israelitterne gjorde i ørkenen: Er Herren hos os eller ej?

Men Jesus går ikke i den fælde, som farisæerne og herodianerne sætter op. I sit svar, det berømte

ord om kejseren og Gud, som udgør tyngdepunktet i beretningen, vises, at Jesus hverken kan rubriceres som kollaboratør med besættelsesmagten eller som politisk oprører. Han sprænger disse kategorier.

Det ironiske ved det hele er, at selv om modstandernes spørgsmål hverken er udsprunget af ægte tvivl eller af ønsket om et autoritativt svar, taler de rigtigt om Jesus, når de siger, at Jesus taler sandt, at hans lære fører til Gud, og at Jesus ikke indretter sine ord efter folks smag og forgodtbefindende.

Den skat, der er tale om, blev indført i år 6 e.Kr. og må ikke forveksles med tempelskatten (se Matt 17,24-27). For hvert hoved-uanset indkomst - skulle der til romerne betales en denar, hvilket svarede til en dagløn for en arbejder. Bortset fra at folk dengang heller ikke var særlig begejstrede for at betale skat, indebar det at betale skat en principiel anerkendelse af kejserens her-redømme og myndighed. Dette stred imod, at kun Israels Gud var Israels konge.

Dog måtte man lære at leve med tingenes tilstand. Farisæerne accepterede nødtvungent at betale skatten. Herodianerne havde ingen religiøse eller politiske skruper med den, da Herodes-slægten blev støttet af romerne. De, der var mest imod, var zeloterne, den nationalpolitiske gruppe, der af al magt bekæmpede romerne.

Da skatten blev indført i år 6

e.Kr., resulterede det i et oprør i Galilæa, anført af Judas fra Gamala, en by som lå nordøst for Galilæas Sø. Han blev også kaldt Judas fra Galilæa (ApG 5,37). Det gav stødet til dannelsen af zelotbevægelsen, som kæmpede mod romerne. Hans sønner fortsatte den politiske kamp mod romerne og deltog meget aktivt i den jødisk-romerske krig år 66-70 e.Kr.

Skattens mønt var en romersk denar, en sølvmønt. Den havde kejserens billede indgraveret, hvilket var anstødeligt for jøderne på grund af billedforbudet. Desuden havde mønten en inskription, som fremhævede kejserens guddommelighed, hvilket ikke var mindre anstødeligt.

Hvis Jesus svarede ja til at betale skat, ville farisæerne kunne kritisere og angribe ham for at være en dårlig Messias. Hvis han svarede nej, kunne herodianerne anklage ham for at være politisk farlig for romerne.

Jesus beder spørgsmålsstillerne om at vise sig kejserens mønt. Og det gør de. At de har denaren på sig viser, at de selv har svaret ja på det spørgsmål, de stillede ham. Selv svarer Jesus hverken ja eller nej. Han svarer med en sætning, som senere er blevet berømt: »Så giv kejseren, hvad kejserens er, og Gud, hvad Guds er!«

Jesu svar er blevet tolket meget forskelligt.

Er det udtryk for en meget positiv vurdering af statsmagten?

Er det udtryk for foragt for kejseren og statsmagten?

Eller trækkes der nogle grænser mellem det, der hører staten til, og det, der hører Gud til?

Det sidste er nok det mest sandsynlige. Der kan næppe udledes en klar lære om staten af disse ord. Hovedvægten ligger på, at Gud har krav på det, der er hans. Når mennesker er skabt i Guds billede (1 Mos 1,26), er det en selvfølgelig forudsætning, at mennesker hører ham til. Og at Gud har krav på mennesket.

Modstanderne får således ikke held til at gøre Jesus til noget andet, end han er. Når han nogle få dage efter udleveres til henrettelse, giver han Gud, hvad Guds er. Deri består hans mission.

Når et par af Jesu disciple, Peter og Johannes, kort tid efter hans død og opstandelse tages til fange og stilles for det jødiske råd i Jerusalem, giver de et eksempel på, hvad det vil sige at give Gud, hvad Guds er. De havde forkyndt om Jesus og handlet i hans navn. De fik ordre om at holde op med det. Næsten lige så berømt som Jesu ord om kejseren og Gud er deres ord til det jødiske råd: »Døm selv, om det er rigtigt over for Gud at adlyde jer mere end ham; men vi kan ikke lade være at tale om, hvad vi har set og hørt.« (ApG 4,19-20).

Gad vide, hvad vi andre ville have sagt i en lignende situation?